

POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE
Sekcja Socjologii Religii PTS

S P R A W O Z D A N I E

OPIS DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ
za okres: 01.01. 2012 – 31.12. 2012

Pokonferencyjne książki zbiorowe Sekcji Socjologii Religii (z konferencji ubiegłorocznych 2011)

Statutową formą działalności Sekcji Socjologii Religii PTS jest coroczne organizowanie ogólnopolskiej lub międzynarodowej, tematycznej konferencji. Wygłaszane na konferencjach referaty inspirują do dyskusji i wymiany poglądów. Zgłoszone uwagi stanowią podstawą do dopracowania tekstów. Czas około 2 miesięcy po odbyciu konferencji służy na „szlifowanie” tekstów i przesłanie ich do redaktora naukowego zbiorowej publikacji. Tak też było w roku sprawozdawczym. Uczestnicy międzynarodowej polsko-niemieckiej konferencji ***Pomiędzy sekularyzacją i religijnym ożywieniem. Podobieństwa i różnice w przemianach religijnych w Polsce i w Niemczech*** (*Zwischen Säkularisierung und religiöser Vitalisierung. Gleichzeitigkeiten und Ungleichzeitigkeiten des religiösen Wandels in Polen und Deutschland*) w początkach roku dopracowywali swoje teksty, zwłaszcza po recenzjach wydawniczych. Recenzentami wydawniczymi byli profesorowie Andrzej Potocki OP i Zbigniew Stachowski. Wydania książki podjęło się Wydawnictwo Ignatianum, WAM w Krakowie. Członkowie Komitetu Organizacyjnego ubiegłorocznej (Kraków 2011) konferencji (patrz sprawozdanie Sekcji z 2011 roku) kontynuując prace organizacyjną podjęli się prac redakcyjnych nad książką polskich i niemieckich autorów (Elżbieta Firlit, Michael Hainz, Maria Libiszowska-Żółtkowska, Gerart Pickel, Detlef Pollack). Międzynarodowe (Polacy i Niemcy) redagowanie książki ma swoje plusy, ale także i minusy. Teksty niemieckie przetłumaczone na język polski wymagały od polskich redaktorów (Elżbieta Firlit, Maria Libiszowska-Żółtkowska) uważnej adjustacji terminologicznej i bieżącej mailowej konsultacji z niemieckimi redaktorami i autorami. Publikacja wymagająca ogromnego nakładu pracy dwu polskich redaktorek szczęśliwie, pod koniec roku sprawozdawczego dobiegła końca.

Publikacją sfinansowana została przez:

- Fundację Współpracy Polsko- Niemieckiej (10 000 zł),

- Fundację Konrada Adenauera (6 000 zł za tłumaczenia tekstów niemieckich na język polski),
- Polskie Towarzystwo Socjologiczne ze środków uzyskanych z Fundacji Współpracy Polsko- Niemieckiej
- Wydział Filozoficzny Akademii Ignatianum ze środków przeznaczonych na działalność statutową

Pomiędzy sekularyzacją i religijnym ożywieniem. Podobieństwa i różnice w przemianach religijnych w Polsce i w Niemczech, redakcja naukowa: Elżbieta Firlit, Michael Hainz, Maria Libiszowska-Żółtkowska, Gerart Pickel, Detlef Pollack, Wydawnictwo WAM, Akademia Ignatianum w Krakowie 2012, ss. 476 (na s. 477- 478 znajduje się informacje o PTS oraz o Zakładzie Badań Naukowych PTS). Po każdym tekście jest streszczenie w języku niemieckim.

Szczegółowa informacja o przebiegu konferencji zamieszczona jest na stronie PTS w zakładce Sekcji Socjologii Religii w dziale Sprawozdania (2011)

Koszty publikacji rozpisane przez Wydawnictwo WAM:

Skład	2800
Redakcja	2410
Okładka	610
Recenzje	2x 500 = 1000
Druk	6000
Razem	12 820

oraz koszty tłumaczenia tekstów niemieckich na język polski – 6 000 zł.

Kościół i wspólnoty chrześcijańskie w przestrzeni społecznej w Polsce i na świecie. Dziedzictwo tradycji a współczesne wyzwania, Ewa Stachowska (red.), wydawca Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Warszawa 2012, ss. 238

Książka, na którą złożyły się referaty członków Sekcji Socjologii Religii PTS ogłoszone na III Międzynarodowym Kongresie Religioznawczym, Toruń 12-15 września 2011 (por. sprawozdanie Sekcji z 2011 r.). Prace redakcyjne podobnie jak w przypadku konferencji Krakowskiej (patrz powyżej) absorbowwały redaktorę i autorów publikacji przez kilkanaście miesięcy. Praca została złożona i przyjęta do druku w grudniu 2012 roku.

Publikacja sfinansowana z grantu Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego w wysokości 7,500 zł

Koszty publikacji:

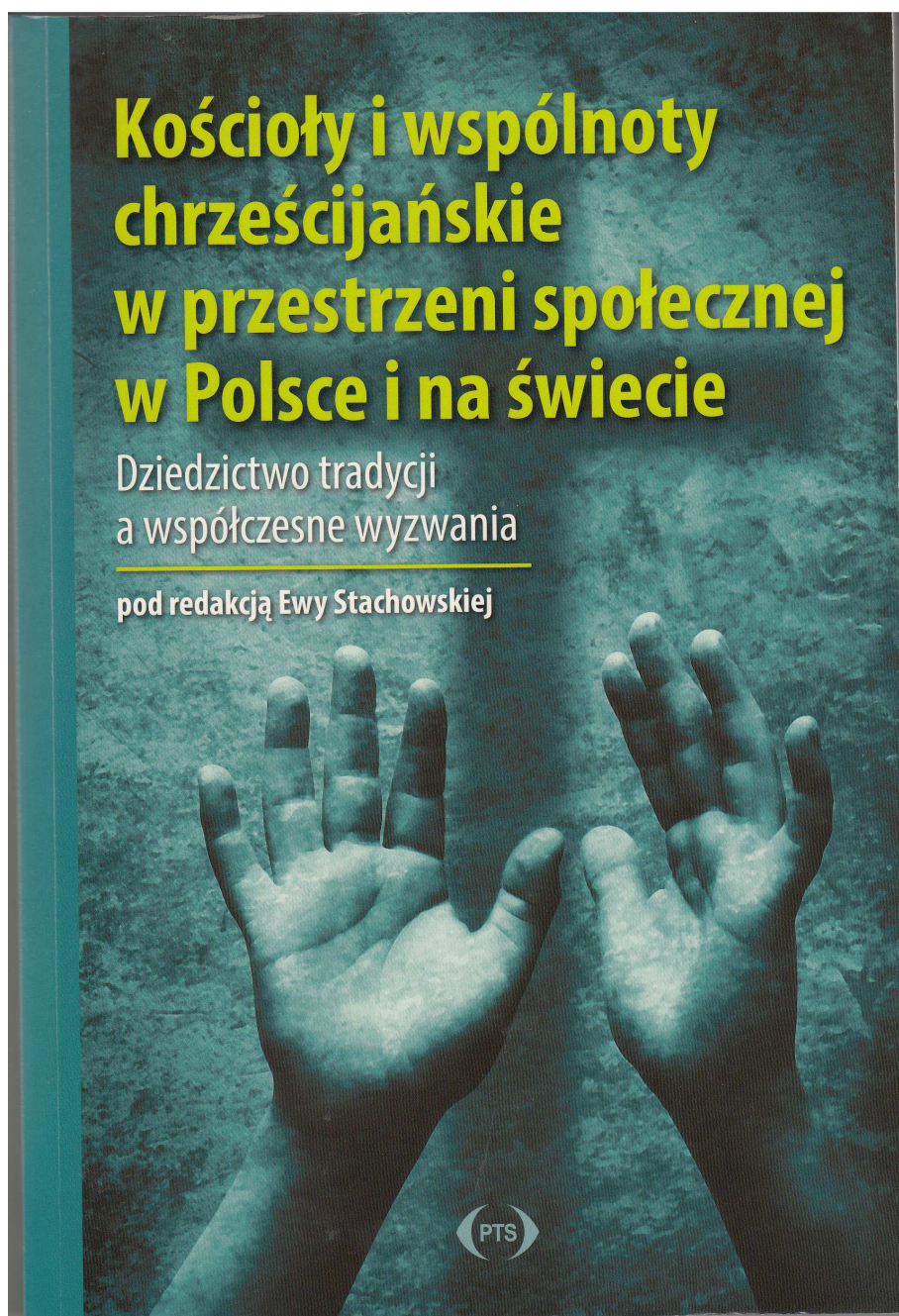
Druk, introligatornia, okładka 5 300 zł

Korekta 900 zł

Skład 1 200 zł

tłumaczenie streszczenia 100 zł

ogółem (z grantu Ministerstwa) 7 500 zł

Spis treści

Ewa Stachowska - Wprowadzenie

Andrzej Wójtowicz – Rozstrzygające zmiany: chrześcijaństwo i nowe mapy świata

Ewa Stachowska – Nowa ewangelizacja a wyzwania współczesności

Jarema Drozdowicz – Tożsamości, nowe ruchy, czy subkultury religijne?

Nowe formy religijności współczesnej młodzieży

Beata Guzowska - Współczesne formy religijności. Perspektywa filozoficzna

Robert T. Ptaszek – Filozofia o relacjach między religijnością a duchowością

Janusz Mariański, Stanisław Wargacki - Nowa duchowość jako megatrend społeczny i kulturowy

Halina Mielicka-Pawłowska - Duchowość zrytualizowana

Irena Borowik, Małgorzata Zawila – Religia i społeczeństwo w Polsce po II wojnie światowej. Koncepcje, problemy i badania socjologiczne

Józef Baniak – Miejsce i rola duchowości w modelu kapłana katolickiego. Od założeń do realizacji

Andrzej Kasperek – Duchowa rewolucja czy nadinterpretacja? Rozważania wokół projektu Kendal (the Kendal projekt)

Wykaz Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce

Coroczna konferencja Sekcji Socjologii Religii

W 2012 roku członkowie Sekcja Socjologii Religii spotkali się 19-20 września w Kielcach na corocznej konferencji zatytułowanej: **Religijne wymiary życia społecznego**. Organizatorkami konferencji z rekomendacji Sekcji Socjologii Religii PTS były jej członkinie prof. dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska i dr Maria Sroczyńska z Zakładu Socjologii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Trzecim, instytucjonalnym organizatorem konferencji było Seminarium Duchowne w Kielcach. Dzięki jego gościnności członkowie Sekcji obradowali w dostojnych i historycznych murach Seminarium Duchownego.

Religijne wymiary życia społecznego absorbowwały uwagę uczestników przez dwa kolejne dni. Rozpisane na siedem bloków tematycznych w jakiejś mierze przybliżyły diagnozę współczesnych funkcji religii w wymiarach życia codziennego i odświętnego oraz określenia poziomów religijności w kontekście przewartościowań aksjologicznych, moralnych i światopoglądowych wyznaczających kulturowe i cywilizacyjne kanony XXI wieku.

Program konferencji

19 września 2012

Otwarcie konferencji: godz. 9.00

prof. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska – przewodnicząca Sekcji Socjologii Religii PTS

ks. bp prof. dr hab. Kazimierz Ryczan – ordynariusz Diecezji Kieleckiej
Współczesne wymiary religii i religijności

Moderator: **prof. dr hab. Maria Libiszowska-Żółtkowska**

ks. dr hab. Kazimierz Świąt, KUL, *Socjologia religii w ujęciu ks. bpa Kazimierza Ryczana*

prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz, SGGW, *Religie globalne: różnicowania i dynamika zmian*

ks. prof. dr hab. Janusz Mariański, KUL, *Wiara i wierzenia Polaków – analiza socjologiczna*

dr Paweł Grygiel, *Niedzielne praktyki religijne polskich katolików w świetle 20-letnich badań longitudinalnych*

- Dyskusja

Przerwa: godz. 11.40 – 12.00

Godz. 12.00 **Spółeczne konteksty religijności współczesnej**

Moderator: **ks. prof. dr hab. Janusz Mariański**

prof. UP dr hab. Piotr Stawiński, UP w Krakowie, *Socjologia zbawienia. Myśl społeczna purytanizmu amerykańskiego a współczesność*

ks. prof. UKSW dr hab. Sławomir Zaręba, UKSW, *Civil religion jako narodowo-religijna ideologia i instrument polityczny*

prof. dr hab. Irena Borowik, UJ, *Religia i etniczność w warunkach różnicowania na współczesnym Krymie*

br. doc. dr Michael Hainz, The Munich School of Philosophy, *Religia a gospodarka w Polsce. Szkic ich wzajemnych stosunków i ich wpływ na poziom religijności*

dr Tomasz Żukowski, Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie, *Modernizacja/ewolucja współczesnej Polski a religijność Polaków*

- Dyskusja

Przerwa obiadowa: godz. 14.00 – 15.00

Godz. 15.00 **Funkcje społeczne religii zinstytucjonalizowanej**

Moderator: **prof. dr hab. Irena Borowik**

dr hab. Stella Grotowska, UW, *Perspektywa gender studies w badaniach nad religijnością*

ks. prof. URz dr hab. Witold Jedynek, *Powstanie dużego miasta a organizacja struktur parafialnych na przykładzie Rzeszowa*

dr Wioletta Szymczak, KUL, *Religijność a zaangażowanie społeczne z perspektywy badań jakościowych*

dr Danuta Krześniak Firlej, dr Waldemar Firlej, UJK, *Piśmiennictwo księży Diecezji Kieleckiej w latach 1918-1939*

dr Agnieszka Zduniak, UWM w Olsztynie, *Komunikacja religijna i jej rola we współczesnym społeczeństwie w ujęciu Huberta Knoblauch*

mgr Agnieszka Dobrzyńska, Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie, *Rola mediów i kościoła w kształtowaniu społecznej opinii Polaków*

- Dyskusja

Przerwa: godz. 16.40-17.00

Godz. 17.00 **Zróźnicowana religijność w polskiej przestrzeni społecznej**

Moderator: **prof. UP dr hab. Piotr Stawiński**

prof. UJK dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska, UJK, *Religijność zorientowana ekologicznie*

dr Anna Królikowska, USz, *Religia w kulturze codzienności*

dr Marek Dziewiarski, UŚ, *Duchowość, pamięć, tożsamość narodowa w lokalnej konfiguracji. Przypadek grekokatolików z Chrzanowa.*

dr Elżbieta Ptak, UJK, *Stosunki polsko-żydowskie w wybranych miastach Kielecczyzny w czasach II Rzeczypospolitej*

dr Katarzyna Tempczyk, *Społeczno-polityczny kontekst początków ordynacji kobiet w wybranych Kościołach chrześcijańskich*

- Dyskusja

- **Jubileusz prof. Marii Libiszowskiej-Zółtkowskiej**

20 września 2012

Rozpoczęcie obrad, godz. 9.00

Polityczne i ekonomiczne aspekty religii i wiary religijnej

Moderator: **prof. dr hab. Elżbieta Firlit**

Prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, UŚ, *Katolickie media: deficyt partycypacji i wzory uczestnictwa*

dr Małgorzata Zawila, UJ, *Religia, bohater i naród. Posmoleńskie dyskursy medialne.*

dr Monika Adamczyk, KUL, *Praktyki religijne jako jeden z czynników tworzenia zasobów kapitału społecznego w Polsce*

ks. mgr Wojciech Sadłoń, UKSW, *Religijny kapitał społeczny. Kościół katolicki a kapitał społeczny w społecznościach lokalnych*

ks. dr Dariusz Tułowiecki, WSZiP w Łomży, *Opinie młodzieży północnego Mazowsza na temat współczesnych relacji państwo – kościół oraz publicznego finansowania inicjatyw kościelnych. Raport z badań*

mgr Marcin Choczyński, UKSW, *Wartości religijne wobec wartości demokratycznych*

- Dyskusja

Problemy wychowania religijnego nowych pokoleń

Moderator: prof. dr hab. Andrzej Wójtowicz

ks. dr Sławomir Chrost, UJK, *Immanentna transcendencja - nowa religijność? Kilka uwag o duchowości współczesnych studentów*

dr Maria Sroczyńska, UJK, *Problemy socjalizacji religijnej młodzieży (przypadek rites de passage)*

dr Andrzej Górny, UŚ, **dr Anna Sobczyk**, UiAM, *Wielkie świętowanie małych artystów. Obraz niedzieli w pracach plastycznych dzieci*

lic. Natalia Szałkowska, **Piotr Gąsienica-Daniel**, UJ, *Funkcje i definicje religii oraz stosunek do Kościoła rzymskokatolickiego w opinii młodzieży zdystansowanej do religii*

Paweł Gierech, Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie, *Ile wspólnoty, ile mistyki, ile instytucji... - o postrzeganiu Kościoła katolickiego przez Polaków*
Dyskusja

Godz. 13.30 - 14-30: Zwiedzanie Katedry- prowadzi ks. Paweł Tkaczyk, dyrektor Muzeum Diecezjalnego w Kielcach

Przerwa obiadowa, godz. 14.30-15.00

Rozpoczęcie obrad **godz. 15.15**

Religijny wymiar moralności

Moderator: prof. UJK dr hab. Halina Mielicka-Pawłowska

ks. dr hab. Witold Janocha, KUL, *Religijność osób niepełnosprawnych*

dr Tadeusz Sakowicz, UJK, *Moralność religijna przestępców w kontekście życia rodzinnego i uwarunkowań społecznych*

dr Artur Grzesik (Politechnika Rzeszowska), **dr Paweł Grygiel (Uniwersytet Rzeszowski)**, *Uwarunkowania przekonań i praktyk religijnych w populacji osób starszych*

ks. dr Marek Jeżowski, KUL, *Dążenie do doskonałości pielgrzymów do Częstochowy*

dr Grzegorz Adamczyk, KUL, *Orientacje moralno-religijne Polaków. Na podstawie badań socjologicznych*

ks. mgr Jarosław Kozak, KUL, *Postawy moralne studentów w warunkach zmiany ustrojowej,*

ks. mgr Marcin Rola, KUL, *Świadomość moralna maturzystów lubelskich,*

- **Dyskusja i podsumowanie konferencji**
- **Zamknięcie obrad ok. godz. 17.00**

Chlubnym zwyczajem, zrodzonym z poczucia więzów wspólnoty koleżeńskiej naszej Sekcji, stało się fetowanie seniorów z rodu socjologów religii uroczystą laudacją oraz dedykowanie im zbiorowej publikacji. Mieli już swoje jubileusze ks. prof. Władysław Piwowarski, prof. Edward Ciupak, ks. prof. Janusz Mariański, prof. Maria Libiszowska-Żółtkowska oraz pośmiertnie prof. Tadeusz Doktor.

Kielecką konferencję i pokonferencyjną książkę członkowie Sekcji zadedykowali biskupowi kieleckiej diecezji profesorowi Kazimierzowi Ryczanowi, swojemu sekcyjnemu koledze z okazji Jego 70-lecia urodzin. Jubilat ma nieocenione zasługi dla polskiej socjologii religii, co w referacie szczegółowo wykazał ks. prof. Kazimierz Świąś z KUL. Z socjologią religii prof. Ryczan związany jest nieprzerwanie od 1976 roku początkowo jako asystent w Katedrze Socjologii Religii KUL a po sukcesywnym „zaliczaniu” szczebli kariery akademickiej jako kierownik Katedry Socjologii Religii Instytutu Teologii Pastoralnej KUL. Przewodnicząca Sekcji prof. Maria Libiszowska-Żółtkowska wygłosiła stosowną laudację.

W załączeniu – w pdf – sprawozdanie z konferencji autorstwa Elżbiety Firlit (vice – przewodniczącej Sekcji), które już wcześniej (28.10. 2012) zostało przesłane do Biura PTS w celu zamieszczenia w *Informacji Bieżącej*.

Główne problemy i trudności w pracy; ogólna ocena działalności Sekcji w okresie sprawozdawczym; oczekiwania Sekcji pod adresem Zarządu Głównego PTS w 2013 r.

W pracach Sekcji, – na co już zwracałam uwagę w minionych latach – aktywnych jest około 30-40 członków, którzy biorą udział w dorocznych konferencjach, publikują swoje teksty w książkach zbiorowych. Wymianą mailowych czy telefonicznych informacji tworzą rzeczywistą wspólnotę. Pozostali, mimo rozsyłanych informacji o konferencjach czy o innej aktywności Sekcji pozostają niemymi, papierowymi członkami (nie reagują na imiennie wysyłane maile).

Obecny Zarząd ma wiele słów uznania dla koleżanek i kolegów, na których zawsze może liczyć. W roku 2012 szczególne słowa uznania i podziękuję kierujemy do naszych koleżanek z Kielc Haliny Mielickiej-Pawłowskiej i Marii Sroczyńskiej za profesjonalną organizację konferencji i pozyskanie sponsorów. Tradycją Sekcji jest bezpłatny (nie pobieramy opłaty konferencyjnej) udział w konferencjach (poza koniecznością pokrycia kosztów podróży, noclegów i indywidualnego wyżywienia). Zawsze staramy się pozyskiwać sponsorów lub granty.

Za ogromny trud pracy redakcyjnej nie tylko Zarząd Sekcji, ale przede wszystkim autorzy tekstów są wdzięczni dr Ewie Stachowskiej. Ewa Stachowska – redaktorka naukowa książki *Kościół i wspólnoty chrześcijańskie w przestrzeni społecznej w Polsce i na świecie. Dziedzictwo*

tradycji a współczesne wyzwania, Ewa Stachowska (red.) dopilnowała nadesłania tekstów, czuwała nad ich jakością.

Nie mniej wyczerpującą pracę redakcyjną wykonały członkinie Zarządu Sekcji prof. SGH Elżbieta Firlit i prof. Maria Libiszowska-Żółtkowska przygotowując do druku polsko-niemiecką publikację *Pomiędzy sekularyzacją i religijnym ożywieniem. Podobieństwa i różnice w przemianach religijnych w Polsce i w Niemczech*. Utrudnieniem dodatkowym była korekta tłumaczonych na język polski tekstów niemieckich autorów. Trudność translacyjna polegała na konieczności wpasowania polskiej nomenklatury i języka socjologicznego w redagowane teksty Niemców.